

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 2. Quomodo Christi Diuinitas ex hisce eluxerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

hæreson tollit: neque enim in suum dedecus illud
hæreson interpretabuntur, credo. Quid igitur illos ve-
ritate Opes credo Pontificum: & magnificentia. Quid
tandem iusti sunt omnes esse pauperes Christiani?
aut, si generale non est præceptum paupertatis, iusti
sunt Pontifices esse pauperes, & clerici? & quibus
Confessio lex illa lata est: aut si lata est, cur fundos,
& possessiones, quaruntque, augentque illi, qui Pon-
tificum opes non oderunt, sed possessionibus invidet?
Sed ad hæc iam olim respondit Aeneas Sylvius. Li-
cet igitur nostro iudicio, quando id auctoritatis & rationi-
bus prodatur est, Romanam Ecclesiam diuitem esse oportere.
Neque diuitias ad voluptatem requirimus, sed ad tria tantum,
ad statum honestum & dignitatem conuenientem tenendum.
Ad alios pauperes & Ecclesiam manu tenendas. Ad coercendos
maledictos, qui fidei sinceritati officium. Quod si quis Pon-
tifici vi alter viuit, faciem eum non recte agere, neg, magi-
stri sui sequi vestigia. Neg, enim aut inter consanguineos Chri-
stianis aatem pariri debet, aut in voluptatibus & deliciis il-
lam consistere. Si tamen aliquis sit, qui ex minoribus prelatis
ad maiorem bonis sibi traditis, superioris iudicio est coercendus.
Quod si Pontifex aliquando tale egerit, maximi Dei iudicium ex-
spectandum est: qui aut Papam, de medio tollit, aut alio modo
providet. Neque enim primam sedem, quam suo arbitrio re-
genda retinuit, errare & delabi patietur.

Sed quod obsecro est, quod in Romano Presule videamus in-
decentum? An forsitan sicut plerisque Prelatorum videmus ire
veritatem, aut auctoritatem? Equos ne Pontifex Romanus, aut
canes, aut aues ad delicias pascit? Quis eum aliquando in spe-
ctaculis aut ludis vidit? Saltationes & choreas & cantus mul-
terum inquit? Vix nunquam histriones vel pantomimi coram
eo? Quando ille conuiuia lasciuæ aut ebrietatem spectauit,
aut alia ludit aut sobacco? Aliena sunt hæc ab Apostolico
Palatio. Studia Pontificis maximi & occupationes sunt, di-
uinitate interesse mysteriis & Sacram rem facere, diebus cele-
brioribus. Audire legationes Principum, populorumque si-
gnare supplicationes, consolari miseros, peccatores coercere,
providere viduatis Ecclesiis, dicere suas horas; vix illi super-
est tempus, in quo cibum sumat, & corpori, quantum necesse
est, somnum tribuat. Ad hæc semper querelas audit, & la-
mentat; cum solatiis & afflictis loquitur. Nemo ad eum ve-
nit, ut conuenerit eum, aut inuendit aliquid afferat, aut
queruntur, qui electi sunt Episcopi, vel alij, aut cupidi plura
petentes veniunt. Hic status Papa; hæc voluptas.

Hæc ille ad Pragmaticam Martini, quod etiam re-
centioribus calumniatoribus responsum volo. Nec
tamen mihi dubium est, Pontifices & Episcopos, si
per se statum in sumptus non necessarios, atque inu-
tiles Ecclesiæ thesauros impendant, grauissimi sceles-
tis esse reos. Quædam etiam exempla nos docue-
runt, multos Ecclesiasticorum, cognatos suos dum o-
pibus sacris implere conantur oppressisse, ut familiæ,
aut ad paupertatem redactæ fuerint, aut miseris euen-
tibus extinctæ.

§. 5. Hæc pompa & processio à monte Oliueti præ-
cipue cepit. Græcus montem τῶν ἐλαιῶν appellat.
noster senium reddidit, aut legit τῶ ἐλαιῶν. Syriace
est: סורי על גב סורי super verticem montis, vel iuxta.
gēb, ut ait glossa Syra, est idem quod גב gab
pariet. Mons est ad orientem Ierosolymorum, inter
quem & urbem est interposita vallis Iosaphat, Io-
saph. 1. 2. antiq. c. 6. & l. 6. belli. c. 3. Mons pernoctatione,
& oratione Christi celeberrimus. Olim idolis
infamis, à Salomone facto initio, quæ ad Iosiam
manebant. 4. Reg. 23.

QVÆSTIO II.

Quomodo Christi diuinitas ex hisce eluxerit?

§. 1. Prophetia Spiritum re ipsa ostendit, cum ait
asinum esse aligatam, & pullum, nec modo i-
bi esse, sed etiam ad Apostolorum vique aduentum

mansura eodem in loco. Nouerat & quid incolæ re-
sponsum essent, & dimissuros ubi audissent Dominum
opus habere. Quod habet & Jesus statim di-
mitte, non est ad Christum referendum, quali signifi-
cet eum statim iumenta remissurum. Sed prædicitur do-
minum eorum mox permissurum, ut abducant. Eras-
mus legit & τὸν αἶνον, ut etiam Theophylactus. Quædā
exemplaria habet: ἡ πόλις τίς ἐστιν; quod nec in La-
tinis, nec Syris est, nec melioribus Græcis. Maiestatem
igitur Dominus duabus in rebus ostendit, sapientiā,
& potentiā. Sapientiā, quod omnia absentiā, &
futura cognoscat, etiam cogitationes; itaque more
regum exploratoribus, delatoribus, corycæis non va-
tuitur, omnibus ille actionibus, omnium animis inter-
est, & præest. Potentiā etiam demonstrat, cum ani-
mos eorum in manu habere significat, ut statim con-
cedant, quod petunt. Solet autem in minimis summa
sapientiæ, & potentiæ documenta præbere. Deum au-
tem esse absolute, & solitari illa miracula non pro-
bant, sed cum doctina coniuncta, quæ se Deum esse
professus est, ut alibi latius ostendi.

Miraculum autem fuisse, quod sine contradic-
tione peregrinis, & Galileis asinum dimiserint, docet
Chrysostomus: μή δὲ μικρὸν ἐναι νομίσας τὸν ἡγεμονικόν
αὐτὸς ἐπιστολῶν τῶν ἰδίων ἀφαιρουμένων, καὶ τῶν πε-
νήτας, ὅπως ἴσως, καὶ γεωργούς, καὶ ἀντιπαῖν; καὶ ἡ λέγω
μή ἀντιπαῖν; καὶ ἐρεῶμαι ἡ ἐρεῶμαις σιγῆσαι, καὶ παροχρη-
σθαι; καὶ ὅτι ἀμφότερα οὐκ ἔστιν ἰσχυρὰ, καὶ μὴδὲν εἶπον
ἐλεημονῶν τῶν ἐποχῶν, καὶ εἰ εἰπὴν, καὶ ἀκούσας
ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν ἦσαν ἐχρησάμενοι, καὶ οὐκ ἀν-
τέστησαν, καὶ τῶν ἐκ αὐτῶν ἐρεῶν, ἀλλὰ τὸς μαθητάς.
Non fuit res ipsa parua. Quis enim illis persuasit, quum res i-
porum auferrentur, præsertim pauperibus, ac forsitan agricolis,
nullo modo aduersari? Cur dixi, non aduersari, sed nec interro-
gare quidem, aut interrogantes responso audito tacere atque ce-
dere? Nam utraque ista pariter, mihi mirabilia & inaudita
videntur. Non enim paruum est, cū traherentur iumenta, nihil
dixisse: & si dixerunt, cū audissent, quia Dominus illis indige-
ret, cessasse, maxime quum non ipsum, sed discipulos eius videret.

Nec minus miraculum; tam cito domitum fuisse
pullum: nemo enim illo usus fuerat. Chrysostomus:
οὐκ οἶμαι δὲ τὸ βίβιον τῶν πάλαι, πῶς ἀδύνατον ἦν, καὶ χα-
λινῶν ἀπὸ τοῦ, καὶ ἐκείνην σπινθῆρα τῆς ἐκείνης ἐφ' ἑαυτοῦ. ὁ καὶ
αὐτὸς περὶ τῆς τῆς μετὰ τὸν Ἰωάννην τὸ καὶ τῆς τῶν
ἐθνῶν. καὶ τὸν ἀθρόον εἰς ἐκείνην μετέβαλεν. Tu vero
subitam pulli dominationem admirare, quomodo dum esset in-
mitus, & freni omnino expers, non resistit, nec reluctatus est, sed
quiete quasi assuetus ferebatur. Gentium enim obedientia hinc
significatur, & repentina in meliorem vitam mutatio.

VERSUS 6. & 7.

Euntes autem, discipuli fecerunt,
sicut præcepit illis Iesus. Et addu-
xerunt asinam & pullum, & im-
posuerunt super eos vestimenta
sua, & eum desuper sedere fece-
runt.

QVÆSTIO I.

Quæ Prophetia de Christo citatur?

§. 1. Totum hoc factum ait, ut impleteretur, quod
dictum est per Prophetam, Syrus, in manu
βίβ. beid. Propheta autem est Zachar. 9. 9. aut Is. 62. 11.
Verba Zachariæ: Exultate filia Sion, in filia Ierusa-
lem: Ecce rex tuus venit tibi iustus, & saluator, ipse pauper & pheta iun-
ascendens super asinam, & super pullum filium asina. Verba Is. 62. 11.
Isaiæ: Dicite filia Sion, Ecce Saluator tuus venit, ecce merces simonio:
eius cum eo, & opus eius coram illo.